

Mgr Łukasz Franczak

**Teoria spółki akcyjnej –
Charakter i znaczenie prawa akcyjnego dla ustroju spółki i praw akcjonariuszy
(Streszczenie)**

W rozdziale I przedstawiono rozwój ustawodawstwa akcyjnego w Wlk. Brytanii, Niemczech i Polsce oraz w Unii Europejskiej na tle stosunków gospodarczych i politycznych. Termin „prawo akcyjne” zdefiniowano jako prawo o spółkach akcyjnych, z *Societas Europea* włącznie. Ponadto omówiono główne problemy nauki o prawie akcyjnym podnoszone przez przedstawicieli nurtu historycznego, pozytywistycznego, socjologicznego, ekonomicznego i komparatystycznego nauki o prawie handlowym.

Autor poszukuje w rozdziale II cech definicyjnych spółki akcyjnej, co stanowi punkt wyjścia dla budowy teorii spółki akcyjnej. Ostatecznie dochodzi do wniosku, że jest ona jednostką organizacyjną w rozumieniu art. 33 k.c. istniejącą w celu produkcji lub dystrybucji towarów i usług (przedsiębiorstwem). Za R. Longchamps de Berier przyjmuje, że spoiwem tak rozumianej spółki akcyjnej są normy generalne i abstrakcyjne zawarte w jej statucie.

W rozdziale III Autor rozwija tzw. normatywną teorię statutu. Korzystając z dorobku polskiej teorii prawa definiuje prawo głosu jako kompetencję do ustanawiania, zmiany i uchylania norm organizacyjnych. Następnie uznaje statut i uchwały władz za źródła prawa przedmiotowego (tzw. wewnętrzne prawo akcyjne) i przejaw autonomii prywatnoprawnej. Przydatność koncepcji zostaje zilustrowana na przykładzie analizy przepisów o zaskarżaniu uchwał walnego zgromadzenia.

Rozdział IV otwierają rozważania nad autorytetem (*Herrschaft*, rodzaj władzy), rozumianym jako faktyczny skutek kompetencji normotwórczej. Autor bazując na socjologii M. Webera proponuje typologię ustroju organizacyjnego spółek akcyjnych (cztery „typy idealne”: demokracja akcjonariuszy, plutokracja akcyjna, biurokracja akcyjna i demokracja przemysłowa), uwzględniając kierunki rozwoju praktyki akcyjnej. Typologia ta zostaje następnie użyta przy interpretacji przepisów polskiego i obcego prawa akcyjnego.

W rozdziale V Autor uznaje za uzasadnione wyróżnienie trzech praw podmiotowych akcjonariuszy, tj. prawa do dywidendy, prawa poboru oraz prawa akcyjnego (udziałowego). Centralną rolę przyznaje temu ostatniemu prawu, widząc w pozostałych jego cywilnoprawne pożytki. Rozdział V kończą rozważania o członkostwie, którego istota – zdaniem Autora – polega na podporządkowaniu akcjonariuszy autorytetowi władz spółek akcyjnych.